

PRAT DE LA
RIBA

Correspondencia:
Dirigir-se a
«LA FALÇ»
Bellaire, 7
MALGRAT

DR. TORRES
I BAGES

PI
I MARGALL

Quinzenari de
Patria
Literatura
i Humor

MARTÍ
I JULIA

MALGRAT: 25 cts. mes

Redacció i Administració: Centre Pinedenc

FORA: 1 pesseta trimestre

Dels articles en son responsables llurs autors.

No publicarem cap original que vingui amb pseudònim.

Questions pedagugiques

El problema de la ensenyança n' es malhauradament molt descuidat en nostre vila, de bon segur que no geu cap mes poble a les falces d' aqueix mar llati ont la mainada visqui mes allunyada dels temples de la civilització.

No vegi ningú en aquestes paraules cap concepte cru contra els qui avui porten en nostre localitat, sobre ses espatlles el faixut pes de l' ensenyança.

No volém dir que no respón l' esforç dels que exerceixen la carrera del magisteri, açó que n' es d' esperar; si tant sols que l' avast de nostre poble está molt per sobre de les escoles que posseim.

I es d' açó que aném ha parlar.

L' any passat la noble junta de la societat «La Barretina Vermella» seguint les pètjes d' altres directives en la idee de bestir una escola, pero rebusint son proposit amb quelcom mes solit qu' els que primer ho havien procarat i portat a terme un temps mes o menys llarg; engendraren en un moment de quixotisme un modest lloc d' ensenyança, que fins pocs dies enrera ha vingut funcionant; pero se te de dir, els socis no respongueren de molt a la magna empresa de la junta.

Aquella escola que a capir el buit que omplenava hi tiugent en compte el crescut nombre de socis de l' entitat prometia esdevenir en valios centre de cultura, ha vingut vivint migradament per falta de alumnes, per ignorancia o per criminal indiferencia dels pares de tota una mainada que va román per carrers i plasses, per el camp i per la platja, creixent a la faissó d' arbres silvestres i que com aqueixos pocs fruits produiran i aquestos pocs encara aspres.

En un ensempegat discurs de fi de festa en els exámens de dita escola un bon company, lluitador ardit i entussiaste de tot ço que pot rodar en profit de una major grandesa, fue teja valentment aqueix estol llastimosament alarmant de pares que descuiden els mes sagrats deures envers sos fills.

En els últims dies del passat Juny, a fi de curs fou quan va posar se de relieu el rutinarisme fatal, i el concepte que tenen format de l' instrucció molts i molts homes.

Tot i apropar-se els exámens, tot i predicar un i altre dia la conveniencia de que tots els nens assistissin a classe per a treballar de ferm, per donar les últimes llimades, per la millor cura dels exámens que varen a tenir lloc, tot i fer arribar aquestes veus als pares dels nens, aquestos anaban disminuint dia darrera dia. Tenien feina!! llurs pares els necessitaben. Havien de anar advertir al caball que no

es descuidés de giravoltar quan el possessin a la noria. Havien de procurar que girés... que girés sempre.

Els que aixó escribim varem condolir nos forses voltes al veure aquestes coses. Compartirém la santa indignació del mestre, d' aquell mestre qua veia amb l' inconsciencia qu' els pares malmetien la seva obra en aquells moments de prova per els infants. En aquells dies que precisament havia de arrelar-se mes i mes l' antussiasme.

Es una vergonya tenir de dir aixó... es un delicte severament penat per nostre codic portar per els treballs criatures de vuit a deu anys.

Sembla que fora hora de que molts pares es donguessin compte del immens dot que significa per sos fills una esmerada il·lustració, il·lustració que a voltes els hi negan sens tenir a favort dels que aixis obren, ni la tenuant de la miseria; aqueixa senyora de negra mantell i de faccions orroroses que sinó hu justifica tot, ben poc se 'n falta.

Si tots els pares es donguessin compte del que diém, si molt particularment ni pareessin els socis de «La Barretina Vermella», podria anar-se de nou a obrir l' escola de la societat. Però no d' una forma requitica migrada, si d' una manera com cal, amb la decencia deguda.

Ser o no ser. Aqueix es el problema, ho fer escola com es degut, com está dintre les forces de l' antitat, ho plegar el ram.

No es qüestió de grossos sacrificis materials per part dels socis ni cap deu de sortides per la caixa de la societat el que falta. Es tan sols coneixement del problema de l' ensenyança, i de llur cap dal importancia, d' ont neixeria l' impuls, la força creadora d' una escola com exigeixen les nostres necessitats.

Fa pena sentir dir que la societat no pot crear una escola. I a mil formes diferentes pera fer ho si expontaniament neixés aquest entussisme que sempre ha mancat.

Amb els socis que compté dita societat, pagan tant sols una peseta de quota mensual fora un fet aquella escola que somiém i qu' ens doném pera satisfets pensant que es impossible lograrla; quant tant sols aqueix somni dorat implica volguer, que com deia en L'arra «querer es poder».

I cal fixar-se; amb la quota avants esmentada, no tindrien de pagar cap mensualitat els nens que hi contribuissin. Com sérian lliures totes les classes, fins les especials que si donguessin per els adults.

El que no te fills si ho posaria? Pot haver hi caps tant esquistos que aixó fesin. Es que un home que no tingués cap fill ni cap net ni cap parent que concorris a l' estudi deixeria de sortir-ne ventatjós. Podria no tocar d' un modo tant directe les

conseqüències però a la llarga ell com tothom, ne sentiria les ventatjes. No perjudica per ventura a un i altre, a tot un poble, a una comarca, a la humanitat entera l'incultura? Es que demà la nostre vila no sentirà les conseqüències d'aqueix abando de l'ensenyança?

I finalment, qui tart o de hora no entreurà aqueixa ventatje material i directa que tant equivocadament s'entén com única ventatje. Si avui un home ajuda a pagar una infima quantitat que favoreix al pròxim jorn vindrà que el pròxim ho farà per ell.

Cal que meditin sobre açó dit, els socis de «La Barretina Vermella» que pot fer se molt.

ELS REDACTORS.

APLECS SARDANÍSTICS

Nostres sardanes i compositors

EN REMIGI TAULER

Viu a Palamós i és un dels «originals», aficionats que amb tot i no saber de composició i amb prou feines de nota, fá alguns anys que ems dona a conèixer algunes sardanes de la seva cullita, arreglades per En Josép Molins, professor de música que temps enrera es trobava a la mateixa vila.

No es pot, doncs, considerar-lo, sincerament parlant, com a compositor, pró si com a un aficionat de cor que mogut pel gran amor que sent vers la dança de casa, frueix en fer quelcom per la mateixa.

Les sardanes originals seves, son:

«El Bateig de l'Empordá», «El Cedaçaire», «El Reservista», «L'Autonomia Catalana», «La Barretina Vermella», «La Gegantesa», «La Marineta», i «La Tramontana».

JOAN NOGUERA SOLÉ

Primavera de 1918.

L'actuació de les esquerres

Han començat en diferents punts d'Espanya, tal com estava anunciat, la celebració de qualques meetings, que, organitzats per la força esquerrana espanyola tenen per objecte exposar les causes que motivaren sa retirada de la Cambra popular, al anar se a aprobar la llei contra l'espionatge. I com era d'esperar han produït a la opinió pública el mateix efecte que produeixen uns *esquellots*. Molta propaganda, censures i actes contra el Govern actual, fins invocant al país a la revolució, meetings en tots contorns d'Espanya, i total res; es com una tempesta que estalla damunt d'un camp; el jorn qu' esclata ofereix un espectacle desolador, mes l'endemà quant amb el bes del sol ha recobrat ses degudes forces, somriu altre volta prenent el mateix aspecte que tenia havants.

No es mon intent, al censurar l'actuació de les esquerres en abandonar la discussió de la llei contra l'espionatge; pero si, dir qu'es molt mes convinent per les multituds famulencas solucions prácticas dels paorosos conflictes actuals, que no meeting doctrinaris i estridents, ont sols se busca un aplauso momentá; I es per aixó que soc contrari dels viaranys que se

han emprés les esquerres, viaranys que només fan que donar forces a sos adversaris polítics i debilitar a son partit. A ses absurdes teories han contribuït al engrandiment de les dretes, dels partits de torn, partits que han portat a l'Espanya al deplorable estat en que avui es troba. En lo que també hi ha contribuït molt les traicions que per part d'algún capdevanter polític ha sofert liur partit.

I davant de tal estat de coses tots els que tenim fita, la vista en els afers públics i contemplém la evolució dels pobles i sentim ausias de regeneració, sols ems invadeix un sentiment, el de llástima: Si, sentim llástima vers uns partits, que en els pobles mes floeixents han estat ells els qui us an entrat amb dies d'engrandiment i regeneració.

Nosaltres nacionalistes som esquerrans perque la esquerra volden dir lluita i obstrucció; lluitan contra els opresors de Catalunya i mirém d'obstruir la tasca absurda dels polítics espanyols mes jamai ens ajuntarém a aquesta amalgama de partits fracassats i desorganitzats.

A voltes si atrets per un impuls d'ira divagém en l'ideal, i pensém en la possibilitat de ajuntarnos a les dretes catalanes, al adreçar nostre esguard per els polítics catalans ens trobém amb homes que com en Cambó i Ventosa col·lobran amb partits turnants opresors de la llibertat de Catalunya.

Convé doncs crear una esquerra catalana d'homes dignes i honrats no com la d'en Marcell Domingo que declarant-se autonomista en la celebració del meeting del dia 28 en la ciutat comtal parlaba amb la llengua d'En Belmonte. Amb homes com En Maciá, En Llairet, En Serra Moret, En Pi i Suñer, i Soler i Pla, Folguera i Durán i Pla i Armengol, algún altre prestigiós catalá podrien formar-la, amb lo que satisfarien un dels principals anhels de Catalunya.

JUAN BUFI ROBERT.

INSERCCIONS

Jocs Florals de Calella

Organitzat pel «Casino Calellenc» sota el patronatge del Magnífic Ajuntament de la vila.

CARTELL

Premis ordinaris

I. Flor natural i cent pessetes, ofertes pel «Casino Calellenc», a la millor poesia que canti l'amor. El poeta premiat deurá elegir Reina de la festa, segons el costum tradicional i gentil.

II. Englantina d'or i argent, que el Magnífic Ajuntament de la vila ofereix a una poesia de sentit catalanesc.

III. Viola d'or i argent, ofrena de la Comissió organitzadora, a una poesia de caràcter religiós.

Premis extraordinaris

IV. Cent pessetes, de don Gaspar Rosés i Arús, diputat a Corts pel Districte, al millor estudi sobre la «Influencia del Mediterrani en la nostra Cultura».

V. Cent pessetes, de don Joaquim Sagnier, ex-diputat a Corts a una poesia de tema lliure, essent preferida la que canti la Verge de Montserrat.

VI. Cent pessetes, de don Francesc de A. Bartrina, diputat provincial, a una poesia de tema lliure.

VII. Cent pessetes, de don Joan Ragué, diputat provincial, a un treball de tema lliure.

VIII. Premi, de don Ricard de Capmany, a una poesia de tema lliure.

IX. Cent pessetes, de don Xavier Sastre i Aldrufeu, a un treball de tema lliure.

X. Objecte d'art, del Rvnt. Sr. Rector don Josep Tarrés, pvre., a un treball sobre la «Moralitzadora influencia de les Caixes d'estalvi».

XI. Copa de plata, de la senyoreta Na Justa Comas, reina dels Jocs de l'any passat, a una lloança de les Corts d'Amor.

XII. Objecte d'art, de la «Associació Nacionalista», a una poesia patriòtica.

XIII. Cent pessetes, de la «Associació de Fabricants de gèneres de punt», a un estudi de la «Conveniència de l'harmonia entre el capital i el treball».

XIV. Setanta-cinc pessetes, d'un grup de socis del «Casino», a un treball en prosa literària.

XV. Cinquanta pessetes, de varis admiradors de la gaia festa, a una poesia de tema lliure.

XVI. Objecte d'art, de la «Societat Cultural Benèfica de la Joventut Obrera», al tema «Importància que té la cultura popular en la societat».

XVII. Objecte d'art, de la Societat «La Paz Social», al tema «Utilitat de les entitats catòliques en l'organisme social».

XVIII. Premi en metàl·lic (no fixat encara), de la Colonia estiuenca, a un treball de tema lliure.

XIX. Objecte d'art, de la Societat orfeònica «La Sirena», al que canti la «Cultura del nostre poble».

XX. Objecte d'art, de la Societat «Skating Ring», a un treball sobre tema deportiu.

XXI. Cigarrera de plata, d'un amador de les belles lletres, a un treball de tema lliure.

XXII. Vint-i-cinc pessetes, de la Redacció local del setmanari «Vida Nova», a un treball de caracter periodistic.

Advertiments:

Les composicions han de remetre's al Secretari del Jurat en la forma usual i adreçades al carrer d'En Prat de la Riba, 15, Calella, per tot el dia 5 del vinent Setembre.

L'ús de pseudònim o el no recollir personalment o per delegat especial el premi en l'acte de la festa impliquen la renúncia del mateix.

Les composicions de tema lliure no poden lluitar la seva opció a premis determinats i el Jurat, per tant, no deurà subjectar-se a cap exclusió que l'autor fassi.

Cas d'ofertir-se, com s'espera, altres premis, s'anunciaran en cartell supletori.

S'assenyala per a dia de la festa el diumenge 22 de Setembre pròxim.

Jurat Qualificador

Joan Draper, president. — Ventura Gassol, M. Poal Aregall, Artur J. Palau Ximenes, Pere M. Puig Estapé, i J. Janer i Margenats, vocals. — J. Pons Vila, secretari.

Calella, Juliol de 1918.

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana ha posat en venda al preu de 1'50 ptes. la Biografia del eminent literat Manuel Milá i Fontanet escrita amb la cura que ella es mereix pel catedràtic de l'Universitat de Barcelona Dr. Antoni Rubio i Lluch. En ella s'hi ressenya la seva admirable vida amb una prosa impecable i s'hi veu la seva obra en pro de la cultura catalana i sobre tot el entusiasme pels nostres primitius escriptors catalans.

Dita Biografia es ven a totes les llibreries de Catalunya a les oficines de la Benemèrita PROTECTORA carrer de la Canuda 14 pral.

E F E M E R I D E S

Trist es el recort que la memoria ens brinda del any passat.

Eran aqueixos temps, prodigs amb emocions polítiques que commoïen l'innanimat cos Iberic. L'esguard de tota la península era fixe al dia 19 del passat, a la ciutat comtal, nervi vital d'Espanya, amb motiu de la tant devatuda Assamblea de parlamentaris, que tantes esperances feu contraure al país i que se han anat desfullant una a una com flors mustigues de un jorn maleit.

Mil noucentsdisset passarà a l'història amb vestimenta negra, i de la malestrugancia que arreu bassava, també a Catalunya en sofrírem els seus malignes resultats, dos dels puntals més fermes del nacionalisme català; vaixaren a la fossa, quins son. En Domeneu Martí i Julià, el mestre i creador de l'ideologia catalana del pervindre, la que tots els joves conscients abraçen i que's disposen pera portarla un demà triunfal per tots els àmbits de la vida; i N'Enric Prat de la Riba i Serra, primer president de la Mancomunitat, seny ordenador de Catalunya, savi estadista, precar home d'Estat i convensut catalanista.

A més en dit any i per aquest mes, també anotarem el buit del conseqüent catalanista esquerrà, ex-diputat per aquest districte i famós orador en Eduard Calvet.

Els catalanistes tenim molt que plorar del dit any i sols pot servir-nos de bàlsam confortador el pressagi de que l'obra de homes poc conseqüents en l'ideal, de l'havendo del plet nacional per els capdills de la Lliga que ha engendrat l'anomenada «crisis del catalanisme», fill postum de la ja esmentada Assamblea, serà tart o d'hora fructifera pera nostre causa puix totes les orisis son anuncis de pròperes reivindicacions i estridencies.

Francesc Fontrodona i Rabassa.

Malgrat, Istiu del any 18.

Societat «La Barretina Vermella»

El Diumenge dia 21 de Juliol tingué lloc un festival, per la Secció infantil Chor «La Estrella Columbense» de Santa Coloma de Farnés, que amb motiu d'efectuar una excursió en eixa vila ens donà a coneixer un bonic repertori, posaren en escena les comedies «El Janot de Càstallenes», «De Gories» i la sarqueleta «Dr. Panxo». Lluint-se en son treball els nous, D. Pla, J. Fontanet, A. Margarit, L. Molins, J. Noguera, J. Martí, J. Pla, J. Vila, Martori, Masferrer, Rigau i Butinya. Tots treballaren de ferm i justesa. També cantaren amb molt bon acort les cançonetes, «Montanyes de Canigó» d'En Mòrera, i «La Molinera de Flassà» original del mestre de la mateixa secció Sr. Molins. El que felicitem per sa justa direcció. La música anà a càrrec del pianista d'aquesta entitat Sr. Xiqués. En un entreacte el noi Joan Plá llegí amb molt de plom aqueixa «Salutació».

SALUTACIO

A tots vosaltres, senyores i senyors, nenes i nens, que engalanau amb la vostra presència aquesta gaia festa, us doném, plens d'entusiasme i de joventut, una ferventa salutació, pera qu'ens lligui entre nosaltres una corrent franca d'amistat, que perduri tots els dies com un grat record de la nostra juvenesa.

Som joves, nois encare, però tenim un ideal d'amor i de bellesa que avui, amb tot el cor, us venim a ofertir. Rebeu-ne, bons ciutadans de la xamosa i riallera vila de Malgrat, la més preuada voluntat de la nostra ànima, que en plena ado-

lescència us portem el joiell més lluminós de la cultura, pera esser, en el dia de demà, homes nobles i dignes en la lluita per la vida.

A tots els nens d' aquesta simpàtica població, els preguem que s' ajuntin, que formin un exèrcit d' art sots la direcció d' un ciutadà integerrim i que ens ofereixin, com fa aquesta Secció infantil avui, les primícies de la Bellesa, que sempre trobaran en nosaltres braços generosos que els hi donaran acollida.

A tú, vila de Malgrat, poble d' amor, escut de noblesa ciutadana, mirall de la mar llatina, reb aquest cant de salutació, espontani i amorosit, de la Secció infantil del cor «La Estrella Columbense» de Sta. Coloma.

Salut a tots i visqueu molts anys!

He dit.

DE TOTS COLORS

Demanem perdó als nostres llegidors per haver atrassat aquest nombre de una setmana, puix fou deguda volguer publicar el cartell oficial dels festejos i degut a lo migrats que seran, doncs se enclouen amb un emvelat, no s' en ha publicat.

Un altre dia serà.

Fem constar nostre mes enèrgica protesta per el menyspreu tingut per en Marcell Domingo, amb la nostra volguda parla i li neguem el dret de dir se *Republicà Català*. Està mes amb caracter que s' digui *Inspirant a hereu polític d' En Lerroux*.

LA FALÇ està d' enhorabona amb la vinguda al mon del primer fruit del qu' ens va a la vanguardia dels redactors opresos amb el llac del matrimoni.

El dia de son bateix férem palesa nostre simpatia al volgut i estimat company d' ideal En Vicens Bayarri, President de la Secció de festejos de nostre Joventut, Director de la Companyia de declamació malgratenca i pare de la oriatura.

La batarana «Unió Catalanista» que sempre ha anat al davant dels ideals nacionalistes de Catalunya, amb la que tants vincles de simpatia i adhesió ens hi lliguen, ens ha fet l' honor de apremiar nostre patriòtica tasca amb l' ofrena

de dos llibres editats per la mateixa referents a l' Assemblea de Manresa de 1892, d' ont son filles les conclusions catalanistes, i la de l' Assemblea de Barcelona 1904, d' ont eixiren les Bases socialistes, les que nosaltres junt amb les dites conclusions acceptem i defensem i constitueixen part de nostres ideologies.

No cal dir lo molt qu' els hi agraim l' atenció i que en remerciament el fruit que donará llur present será abundós.

Havem rebut un atent Saludo del President de la benemèrita Associació Protectora d' Ensenyança Catalana, En Manel Folguera i Durán, honradíssim catalanista i abnegat defensor de nostres comuns ideals.

Siguin eixes ratlles les mes expressives gracies per la seva actuació.

Na «Vida Nova» de Sant Coloni, convensuda de la seva ficada de pens a la galleda, entona el *Mea culpa* reproduint l' article «De Revot» del nombre 39.

Agraim la deferencia, dient, aixis es com se emancipen els periòdics

Ens es grat fer constar qu' el plet subsitat entre la *Mau-comunitat* i l' Estat referent l' ús del català als teléfans se ha resolt favorablement per Catalunya.

Pero l' intenció basta!

Diumenge passat ens visità l' Orfeó Mataroni, cantant per diferents indrets de la localitat inspirades composicions qu' els valgueren unànims aplausos.

I ajuntem el de LA FALÇ.

La comissió de festes de Sant Pol ens envia un programa de les festes de caient catalanes de que per llur festa Major celebraren.

Son formoses i van editats amb català, revin nostre encaixada.

La companyia d' En Victòria Benedicte que tenia propòsits de fer la temporada d' Istiu al Tivoli, degut al poc públic ha modificat llur propòsits.

LA FALÇ està tallant feina pel pròxim hivern.
Se 'n parlarà!

[Imprenta Suñer — S. Feliu Guixols

Compraré

Contadó Eléctric d' ocasió. Dirigir-se a LA FALÇ.

LAMPISTERIA

Instalacions d' aigua i electricitat de

Joan Prat

Via Canalejas

MALGRAT

La Industria lletera S. A.

Fàbrica de llet condensada.—Marques: «El Pagés» i «Iberia»

Superior qualitat

Elaboració especial

Les mes altes recompenses en tots els concursos.

Trafalgar, 64

Teléfono 1727

BARCELONA

“LA FALÇ”

Periòdic Nacionalista — Surt al menys dos cops al mes

Anuncis, a 6 i a 8 pessetes trimestres

Pagos rigurosament a la bestreta.

ANTONI GILI

PINTOR

DECORADOR

Gran economia amb col·locació de papers pintats

—Obres — Rotuls — Fatxades—

Carrer Forts, 12 · 2.^a — Barcelona (Gracia)

Monolecs per a infants

— De Na Sara Llorens de Serra —

Obreta destinada als neps de Catalunya.

De venta en la sub redacció de LA FALÇ, Bellaire, 7—Malgrat

Preu 1'50 pessetes.